

Любóвь| - мой грéх|, и гнéв| твой спра|ведлív|.

У Чайковского также используется пятистопный акаталектический ямб.

Подводя итог, хочу отметить, что во всех переводах передано идейно-смысловое и эмоциональное содержание, соблюдена стилистика оригинала, при этом прослеживается стилистика каждого из переводчиков. Рифмовка и стихотворный размер максимально схожи у Маршака и Чайковского, тогда как у Федорова присутствуют некоторые отклонения от канона. При этом каждый перевод достоин внимания читателей: по-своему оригинален и вызывает разные по характеру эмоции.

Переводы сонетов Шекспира продолжают появляться, а вдохновением к новым переводам служат слова одного из известных переводчиков – Финкеля: «...несколько переводов одного и того же произведения не только возможны и допустимы, но и весьма желательны. Это позволяет лучше и глубже познать произведение и дает вместе с тем чрезвычайно ценный материал для решения многих проблем как теоретического, так и исторического характера».

ЛИТЕРАТУРА

1. Задорнова, В.Я. Восприятие и интерпретация художественного текста / В.Я.Задорнова. – М.: Высшая школа, 1994. – 152 с.
2. Усов, Д.С. Основные принципы переводческой работы / Д.С.Усов.– М.: Государственное уч.-пед. Изд-во, 1934.– 131 с.
3. Белинский, В.Г. Полное собрание сочинений: в 13 т. / В.Г. Белинский. – М.: Изд-во АН СССР, 1953.– Т.11. – 567 с.

*Казлоўская Н.Д., Бабкоў А.У., Гецэвіч Ю.С., Крывальцэвіч А.В.,
Станіслаўка Г.Р., Марчык М.У., Рэнтавіч І.В.
Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН Беларусі, Мінск*

ЭТАПЫ І АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАКЛАДУ ЮРЫДЫЧНАЙ ЛЕКСІКІ НА ПРЫКЛАДЗЕ КОДЭКСА АБ ШЛЮБЕ І СЯМ'І З ВЫКАРЫСТАННЕМ КАМП'ЮТАРНА-ЛІГВІСТЫЧНЫХ РЭСУРСАЎ

Пераклад – адзін са старажытнейшых відаў дзейнасці чалавека. Магчыма, першымі перакладчыкамі былі жанчыны, якіх па звычаі выкрадалі мужчыны з іншага племені. Яны вымушана вучылі мову мужоў, а потым выступалі ў якасці перакладчыкаў.

Асноўныя перакладчыцкія ўменні аб'ядноўваюцца ва ўменне аналізаваць тэкст арыгінала, вызначаць стандартныя і нестандартныя

перакладчыцкія праблемы і выбіраць спосабы іх вырашэння, якія найбольш адпавядаюць кожнаму канкрэтныму акту перакладу [3, с. 339].

Як вядома, у нашай краіне назіраецца сітуацыя білінгвізму (двухмоўя), але, нягледзячы на гэта, малая колькасць юрыдычных дакументаў дзяржаўнага ўзроўню перакладаецца на другую дзяржаўную мову – беларускую. Лабараторыя распазнавання і сінтэзу маўлення АПП НАН Беларусі паставіла перад сабой задачу перакласці Кодэкс аб шлюбе і сям’і (КШС) з рускай мовы на беларускую для агляду магчымасці перакладу юрыдычнай лексікі з выкарыстаннем камп’ютарна-лінгвістычных рэсурсаў.

Адпраўной кропкай выступіла неафіцыйная версія машыннага перакладу з рускай мовы на беларускую Кодэкса аб шлюбе і сям’і паводле сайта *etalonline.by* [1]. Далей адбылася семантычная апрацоўка КШС. Каманда перакладчыкаў, карэктараў і рэдактараў Лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення вычытала перакладзены тэкст. На наступным этапе кодэкс быў дадаткова вычытаны праз праграмнае забеспячэнне камп’ютарна-лінгвістычнай платформы *corpus.by* [2], распрацаванай супрацоўнікамі Лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення АПП НАН Беларусі. А менавіта былі выкарыстаны алгарытмы сістэмы праверкі правільнасці напісання слоў, статыстычнай і даведачнай інфармацыі аб сімвалах у тэксце, статыстыкі ўжывання адвольных сімвальных паслядоўнасцяў у электронным тэксце, пошуку і выпраўлення памылак у напісанні літар “у” і “ў”, распазнавання і вылучэння ў тэксце амографіаў. Пасля гэтага адбылася канчатковая вычылка тэксту (у тым ліку тэрміналагічная вычылка і моўная карэкцыя) і распрацоўка шаблонаў афармлення КШС.

На кожным этапе працы над тэкстам перакладу юрыдычнага дакумента сустракаліся праблемы і асаблівасці. На этапе вычылкі машыннага перакладу з сайта *etalonline.by* нашы калегі сутыкнуліся з недакладным і недарэчным выкарыстаннем лексічных адзінак, якія прапаноўваў нам электронны перакладчык (руская лексема – пераклад машыннымі сродкамі – правільны для юрыдычнай лексікі пераклад): *этот – гэты – дадзены; лицо – твар – асоба; приложение – прыкладанне – дадатак; настоящий – сапраўдны – дадзены; супруги – муж і жонка – сужэньцы/сужонкі; супруг – муж, сужэнец/сужонак; супруга – жонка, сужэнка/сужонка*. Для вырашэння гэтай праблемы быў створаны “Слоўнік спрэчных тэрмінаў КШС”, дзе размяшчаліся словы і словазлучэнні, якія выклікалі пытанні.

На этапе вычылкі апрацаванага перакладу машыннымі сродкамі сэрвісаў *corpus.by* было знойдзена шмат памылак. Напрыклад, сэрвіс праверкі слоў на “ў” ці “у” знаходзіць памылкі і выдае вынік апрацоўкі:

памылка – “... *правамі, або адмоўнага уплыву на паводзіны дзяцей ...*” / вынік апрацоўкі – (“у” пасля галоснай “а” без знакаў прыпынку); памылка – “... *у горадзе ці установай, у якой знаходзіцца ...*” / вынік апрацоўкі – (“у” пасля галоснай “і” без знакаў прыпынку); памылка – “... *Суд ўлічвае, хто з бацькоў ...*” / вынік апрацоўкі – (“ў” пасля зычнай “д” без знакаў прыпынку). Сэрвіс праверкі правапісу акцэнтэе ўвагу карыстальнікаў на сучасным правапісе слоў у цэлым: *натарыўсам/натарыусам; абставінаў/абставін; пацьвярджаюць/пацьвярджаюць*.

Такім чынам, для вырашэння перакладчыцкіх задач у цяперашні час патрабуецца выкарыстанне камп’ютарных сродкаў, асабліва пры апрацоўцы вялікіх аб’ёмаў тэкстаў. Камп’ютарна-лінгвістычныя сэрвісы платформы *corpus.by* зарэкамендавалі сябе як эфектыўныя дапаможнікі рэдактара, карэктара і перакладчыка. У далейшым плануецца выкарыстоўваць напрацаваныя матэрыялы ў наступных працах пры перакладзе і вычытцы электронных тэкстаў, у тым ліку юрыдычнага характару.

ЛІТАРАТУРА

1. Etalonline.by [Электронны рэсурс]. – 2016. – Рэжым доступу: <http://etalonline.by/>. – Дата доступу: 02.12.2016.
2. Corpus.by [Электронны рэсурс]. – 2016. – Рэжым доступу: <http://www.corpus.by/>. – Дата доступу: 02.12.2016.
3. Комиссаров, В.Н. Современное переводоведение: учеб. пособие / В.Н. Комиссаров. – М.: ЭТС, 2004. – 424 с.

Кохнович Л.И.

Белорусский государственный университет, Минск

РОЛЬ РЕЦЕПТИВНОЙ ФАЗЫ В ФОРМИРОВАНИИ НАВЫКОВ ПЕРЕВОДА У УЧАЩИХСЯ

В переводоведении принято различать две фазы процесса перевода: анализ (рецептивная фаза) и собственно перевод (продуктивная фаза). Рецептивная фаза включает понимание исходного текста, его типологию, предпереводческий анализ, поиск информации, работу со словарями, фоновыми текстами, списками слов и базами данных, а также консультации у информантов по теме. Продуктивная фаза – это проектирование и создание текста перевода, решение переводческих проблем, учет переводческого опыта, редактирование и оформление текста перевода.

Переводчик, в задачу которого входит перевести текст, должен предварительно ознакомиться с данным текстом, т.е. прочесть, чтобы понять его. Практика показывает, однако, что у учащихся иногда